

Riksdagsledamöternas tjänsteresor

Sammanfattning

I detta ärende lämnar riksdagsstyrelsen förslag till ändringar i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (ersättningslagen) till följd av en översyn av lagstiftning och föreskrifter rörande riksdagsledamöternas tjänsteresor.

Förslagen syftar till ett tydliggörande av ansvarsfördelning och rutiner för ledamöternas resor i tjänsten.

Ersättning för kostnader rörande resor som ledamoten själv betalat och dennes övriga utlägg skall alltid yrkas genom ingivande av en reseräkning som skall lämnas inom sex månader efter det att förrättningen avslutades.

Vidare föreslås ett särskilt bemyndigande för riksdagsstyrelsen att utfärda föreskrifter om användning av de färdmedel och resetjänster som riksdagsförvaltningen upphandlat, t.ex. årskort, särskilt rabatterade färdmedel eller resor m.m.

Därutöver föreslås ett antal förtydliganden och redaktionella ändringar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Riksdagsstyrelsens överväganden	5
Reseräkning m.m.	5
Bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter	5
Utrikes tjänsteresa.....	6
Särskild ersättning för logi.....	6
Övrigt.....	6
Riksdagsstyrelsens lagförslag.....	7
Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter	7

Riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under riksdagsstyrelsens överväganden föreslår riksdagsstyrelsen att riksdagen antar det framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

Stockholm den 18 april 2001

På riksdagsförvaltningens vägnar

Birgitta Dahl

/Anders Forsberg

I beslutet har förutom talmannen deltagit: Sven Hultström (s), Per Unckel (m), Berit Andnor (s), Göran Magnusson (s), Lars Bäckström (v), Göran Hägglund (kd), Anders Björck (m), Marianne Carlström (s), Inger René (m) och Martin Nilsson (s).

Redogörelse för ärendet

Den 1 januari 1997 trädde nya regler i kraft för ledamöternas resor och trakamenten m.m. (1995/96:RfK4, 1995/96:KU26, rskr. 187). Syftet med de nya reglerna var bl.a. att de skulle vara mer flexibla i förhållande till ledamöternas olika behov och bättre anpassade till de resebestämmelser som gäller i samhället i övrigt.

Reformen innebar i huvudsak att riksdagen skulle svara för samtliga kostnader som uppkommer vid tjänsteresor, dvs. resekostnader och kostnader för logi. Ledamoten skulle själv besluta om inrikes tjänsteresor och avgöra vilket färdmedel som var lämpligast med hänsyn till kostnader och tidsåtgång. Enligt reformen skulle reseriktlinjer fastställas av riksdagens förvaltningsstyrelse.

Riksdagsstyrelsen, som konstaterat att systemet har inneburit vissa risker för oklarheter och fel i olika avseenden, godkände i oktober 2000 ett principförslag om riksdagsledamöternas tjänsteresor. Förslagen syftade till att tydliggöra såväl ansvarsfördelning som rutiner för ledamöternas resor i tjänsten. Förvaltningen fick, i samband med att principförslagen godkändes, styrelsens uppdrag att återkomma med förslag till de följdändringar i lagstiftning och föreskrifter som föranleddes av principförslagen. Styrelsen beslutade vidare att förvaltningen därvid också skulle behandla frågor rörande ledamöternas utrikes tjänsteresor.

Riksdagsstyrelsen gav därefter i februari 2001 riksdagsförvaltningen i uppdrag att snarast till styrelsen återkomma med ett detaljerat förslag rörande betalning av riksdagsledamöternas inrikes tjänsteresor. Förslaget skulle utgå från att principen om personligt betalningsansvar skall gälla för kostnader avseende resor m.m. som inte bokas och redovisas direkt via riksdagens resebyrå.

Riksdagsstyrelsen beslutade den 18 april 2001 om införande av ett nytt system för betalning av ledamöternas tjänsteresor innebärande dels att riksdagens resebyrå skall direktfakturera riksdagsförvaltningen för kostnaderna för de resor m.m. som beställts via resebyrån, dels att riksdagsledamöterna skall tillhandahållas ett betalkort med personligt betalningsansvar för övriga resor och utlägg i tjänsten.

I förslaget behandlas de ändringsförslag rörande ersättningslagen som framkommit i översynsarbetet.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Reseräkning m.m.

Genom reseräkningar yrkar riksdagens ledamöter ersättning för traktamente, bilkostnader och utlägg.

Ett system med reseräkningar bygger på att dessa skall inlämnas regelbundet för att administration och utbetalning av ersättningar skall kunna ske i nära anslutning till tjänsteresor och förrättningar.

Riksdagens ledamöter har sedan år 1997 haft ett system med reseräkningar för förrättningar inom Sverige.

Reseräkningar som inkommer långt efter det att en förrättning avslutats kräver särskilda administrativa rutiner vid sidan av det databaserade reseräkningssystemet. Sent inkomna reseräkningar orsakar inte sällan också budget- och redovisningsproblem. Av såväl administrativa som budget- och redovisningstekniska skäl bör alltså den tid under vilken reseräkningar skall inlämnas begränsas.

I Reseutredningen, som ledde fram till riksdagsstyrelsens principbeslut i oktober 2000, föreslogs att det efter mönster från utlandsreseförordningen skulle införas en bestämmelse i ersättningslagen om att en reseräkning skall lämnas snarast, dock senast sex månader efter det att förrättningen avslutades¹. Syftet var att underlätta administrationen och påskynda hanteringen av eftersläpande ersättningar.

Bestämmelsen är inte avsedd att hindra en ledamot från att månadsvis samlat inlämna reseräkningar som omfattar alla tjänsteresor under månaden. Den ledamot som så önskar kan således välja att antingen lämna en reseräkning för varje enskild tjänsteresa, för alla tjänsteresor under en del av en månad eller för samtliga tjänsteresor under en hel månad. En ledamot kan av praktiska skäl t.ex. lämna reseräkningar som omfattar perioden från den femtonde i en månad till den femtonde i nästa månad.

Med införandet av ett betalkort med personligt betalningsansvar kommer ett större antal ersättningsärenden att hanteras i reseräkningssystemet. Detta utgör ytterligare skäl att tydliggöra tidpunkten för när en reseräkning skall ges in.

Bemyndigande att utfärda närmare föreskrifter

För att bl.a. erhålla bästa möjliga villkor för riksdagsledamöternas resande upphandlar riksdagsförvaltningen resetjänster på olika transportområden. Förslaget innebär ett bemyndigande för riksdagsstyrelsen att utfärda föreskrif-

¹ Även om det anges en sista dag för inlämning av reseräkningar torde de allmänna reglerna i preskriptionslagen (1981:130) för preskription av ledamotens fordran på ersättning dock gälla.

ter om användning av de färdmedel och resetjänster som upphandlats, t.ex. årskort, särskilt rabatterade färdmedel eller resor m.m.

Utrikes tjänsteresa

När det gäller behörigheten att fatta beslut om en utrikes tjänsteresa föreslås införande av ett förtydligande stycke i 4 kap. 3 §, av vilket det framgår att det utöver denna bestämmelse finns bestämmelser rörande beslut om utrikes tjänsteresor för riksdagens ledamöter också i riksdagsordningen och i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

Särskild ersättning för logi

Enligt utlandsreseförordningen (1991:1754) kan en resenär, som inte har haft några utgifter för logi eller inte kan styrka sina logikostnader, få ersättning för en hel natt med hälften av det dagtraktamente som gäller för den plats där övernattningen har gjorts. I inkomstskattelagen (1999:1229) finns regler om avdrag för sådant belopp, för närvarande 90 kr för hel natt.

För att likställa regelsystemet som gäller för riksdagens ledamöter med vad som gäller enligt utlandsreseförordningen föreslås att en särskild regel om ersättning för logi vid inrikes tjänsteresa införs i ersättningslagen så att den som bl.a. i syfte att nedbringa logikostnaderna ordnar privat övernattning skall kunna få ersättning för detta.

Det föreslås således att det i ersättningslagen införs en bestämmelse som innebär att den som inte visar några logikostnader för övernattning mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset får ersättning för en hel natt med hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229).

När resenären själv ordnar privat eller annat logi kan det förutsättas att denne har haft vissa kostnader härför. Detta torde dock inte vara fallet när resenären har tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan. Ersättning bör inte betalas i sådana fall och inte heller då fritt logi har tillhandahållits av t.ex. en myndighet.

Övrigt

Ändringsförslagen i övrigt avser språkliga förtydliganden och redaktionella ändringar, bl.a. anpassningar till följd av ändringar i annan lagstiftning.

De regeländringar i övrigt som behövs för genomförandet av ett nytt betal-system för riksdagsledamöternas tjänsteresor och nya rutiner för handläggningen av reseärenden m.m. sker genom förändringar i de föreskrifter från riksdagsförvaltningen om vilka riksdagsstyrelsen har att besluta.

Riksdagsstyrelsens lagförslag

Riksdagsstyrelsen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

dels att 4 kap. 2 och 3 §§ samt 5 kap. 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse, *dels* att det i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §¹

En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden. *Ersättning för kostnader för tjänsteresor med egen bil betalas med de belopp som gäller för tjänstemän inom den inre riksdagsförvaltningen och fastställs av riksdagsförvaltningen.*

En ledamot har rätt till ersättning för kostnader för tjänsteresor med belopp motsvarande den faktiska kostnaden. *Kostnader för tjänsteresa med egen bil ersätts med de belopp som gäller för tjänstemän inom riksdagsförvaltningen.*

2a §

Ledamoten skall efter avslutad tjänsteresa lämna en reseräkning till riksdagsförvaltningen snarast, dock senast sex månader efter det att resan eller förrättningen avslutades.

3 §²

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter. *Ledamoten skall därvid utnyttja sådana rabatter, årskort och liknande färdbevis eller handlingar som riksdagsförvaltningen tillhandahåller med*

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter.

Riksdagsförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om användning av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan

¹ Senaste lydelse 2000:432.

² Senaste lydelse 2000:432.

Nuvarande lydelse

hänsyn tagen till ledamotens rese-mönster.

Utrikes tjänsteresa beslutas av riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer.

Föreslagen lydelse

riksdagsförvaltningen och en leverantör.

Riksdagsstyrelsen eller den som riksdagsstyrelsen bestämmer fattar beslut om en riksdagsledamots utrikes tjänsteresa.

Regler för beslut om utrikes tjänsteresa för utskott eller företrädare för utskott finns i riksdagsordningen samt för utrikes tjänsteresa på uppdrag av partigrupp i riksdagen i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.

5 kap.**1 §³**

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt andra – *fyärde* styckena om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning i Sverige betalas för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen med ett belopp som motsvarar en etthundratjugondel av *basbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats *efter* kl. 12.00 avresedagen eller avslutats *före* kl. 19.00 hemresedagen *skall traktamente betalas med halva det nämnda beloppet.*

Har ledamot som har rätt till dagtraktamente tillhandahållits kostförmån skall *traktamentet* reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser fri kost som *tillhandahållits* på *allmänna* transportmedel vid tjänsteresa och som *inte utgör skattepliktig intäkt.* Ersättning för logikostnad i Sverige (nattraktamente) betalas med belopp motsva-

1 § En ledamot har rätt till traktamente enligt andra – *sjätte* styckena om förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader är uppfyllda enligt 12 kap. 6 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Dagtraktamente vid flerdygnsförrättning i Sverige betalas för varje hel dag som tagits i anspråk för förrättningen med ett belopp som motsvarar en etthundratjugondel av *prisbasbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring avrundat till närmaste tiotal kronor. Har förrättningen påbörjats kl. 12.00 *eller senare avresedagen* eller avslutats kl. 19.00 *eller tidigare* hemresedagen *betalas halvt dagtraktamente.*

Har ledamot som har rätt till dagtraktamente tillhandahållits kostförmån skall *detta* reduceras med hänsyn härtill, såvida inte förmånen avser fri kost på *allmänt* transportmedel vid tjänsteresa och *kosten obligatoriskt ingår i priset för transporten.*

Ersättning för logikostnad i Sverige (nattraktamente) betalas med belopp motsvarande visad kostnad

³ Senaste lydelse 2000:437.

Nuvarande lydelse

rande visad kostnad upp till ett högsta belopp per månad som riksdagsförvaltningen bestämmer. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset betalas dock ersättning för faktisk logikostnad som föranleds av förrättningen.

Vid flerdygnsförrättning utomlands betalas ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för tjänstemän inom *den inre riksdagsförvaltningen och fastställs av riksdagsförvaltningen*.

Föreslagen lydelse

upp till ett högsta belopp per månad som riksdagsförvaltningen bestämmer. Vid särskild tjänsteförrättning i Sverige mer än fem mil från bostaden och Riksdagshuset betalas dock ersättning för faktisk logikostnad som föranleds av förrättningen. *Ersättning för sådan faktisk logikostnad betalas också vid konferens med utskott, delegation, kommitté eller liknande inom riksdagen samt vid konferens med partigrupp i riksdagen utan hinder av att förrättningen ägt rum inom fem mil från bostaden och riksdagshuset.*

Den som inte har haft några utgifter för eller inte styrker logikostnader får ersättning för hel natt med hälften av maximibeloppet enligt 12 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229). Sådan ersättning betalas inte när resenären tillbringat natten på tåg, fartyg eller flygplan och inte heller då fritt logi tillhandahållits av en myndighet, ett trafikföretag eller motsvarande.

Vid flerdygnsförrättning utomlands betalas ersättning för ökade levnadskostnader enligt de villkor och med de belopp som gäller för tjänstemän inom riksdagsförvaltningen.

2 §⁴

En ledamot som uppfyller förutsättningarna i 1 § för rätt till traktement, utom såvitt avser kravet på övernattning på förrättningsorten, har rätt till förrättningstilllägg vid endagsförrättningar i Sverige mer än fem mil från bostaden, om förrättningen varar mer än fyra timmar. Förrättningstilllägg betalas med ett belopp som motsvarar en tvåhundrasträttiofemtedel av *basbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

En ledamot som uppfyller förutsättningarna i 1 § för rätt till traktement, utom såvitt avser kravet på övernattning på förrättningsorten, har rätt till förrättningstilllägg vid endagsförrättningar i Sverige mer än fem mil från bostaden, om förrättningen varar mer än fyra timmar. Förrättningstilllägg betalas med ett belopp som motsvarar en tvåhundrasträttiofemtedel av *prisbasbeloppet* enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

⁴ Senaste lydelse 1996:296.

Nuvarande lydelse

avrundat till närmaste tiotal kronor.

Har ledamot som har rätt till för-
rättningstillägg tillhandahållits kost-
förmån skall *förrättningstillägget*
reduceras med hänsyn härtill, såvida
inte förmånen avser fri kost *som*
tillhandahållits på allmänna trans-
portmedel vid tjänsteresa *och som*
inte utgör skattepliktig intäkt.

Föreslagen lydelse

avrundat till närmaste tiotal kronor.

Har ledamot som har rätt till för-
rättningstillägg tillhandahållits kost-
förmån skall *detta* reduceras med
hänsyn härtill, såvida inte förmånen
avser fri kost på allmänna transport-
medel vid tjänsteresa *om kosten obli-*
gatoriskt ingår i priset för transpor-
ten.